

Erasmus School of
Health Policy
& Management

Ruimte voor veerkracht

Een actieonderzoek naar het borgen van Safety II in teams en binnen ziekenhuizen op de langere termijn

Onderzoeksteam: Jan-Willem Weenink, Martijn Felder, Jaco Tresfon & Roland Bal

Erasmus University Rotterdam

Achtergrond

Centraal in Safety-II staat het bevorderen van de veerkracht van zorgpraktijken

Hiervoor is het belangrijk om processen van feedback en reflectie binnen teams te faciliteren en te versterken

Wij hebben samengewerkt met 12 teams binnen 4 ziekenhuizen om de kwaliteit en veiligheid van zorgpraktijken te bestuderen en te verbeteren volgens de principes van Safety-II

The Erasmus logo, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, cursive script.

Ruimte voor veerkracht

Deel I (2021-22)

Q: Hoe beïnvloeden horizontale en verticale verantwoording het werken volgens S2 principes?

Scope: Teams werkten aan een specifiek klinisch proces (bijv. preventie van doorligwonden)

The Erasmus logo, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, cursive script.

Ruimte voor veerkracht

Deel I (2021-22)

Q: Hoe beïnvloeden horizontale en verticale verantwoording het werken volgens S2 principes?

Scope: Teams werkten aan een specifiek klinisch proces (bijv. preventie van doorligwonden)

Deel II (2023-24)

Q1: Hoe creëer je eigenaarschap binnen teams voor continue reflectie?

Q2: Wat is er nodig vanuit de organisatie om eigenaarschap en Safety-II-methoden op lange termijn te faciliteren?

Scope: Kwaliteits- en veiligheidsstructuren en -processen van de afdeling en binnen het ziekenhuis

Wat hebben we gedaan?

Teams | specifieke processen of activiteiten geselecteerd (bijv. afsluiting van de dag) met als doel om deze op te pakken doormiddel van Safety-II-principes

Onderzoekers | ±100 interviews en 200 uur aan observaties

Samen | tussentijdse onderzoeksresultaten hebben we besproken met de teams en als input laten dienen voor het veranderen (of bestendigen) van de (reflexieve) praktijk

The Erasmus logo, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, cursive script.

Erasmus

Wat hebben we geleerd in de afgelopen 4 jaar?

Weenink, JW., Tresfon, J., van de Voort, I. et al. Room for resilience: a qualitative study about accountability mechanisms in the relation between work-as-done (WAD) and work-as-imagined (WAI) in hospitals. *BMC Health Serv Res* **23**, 1048 (2023).

Het belang van een reflexieve praktijk

Professionals hebben **verschillende perspectieven** op wat goede zorg is, en dit blijft vaak onbesproken

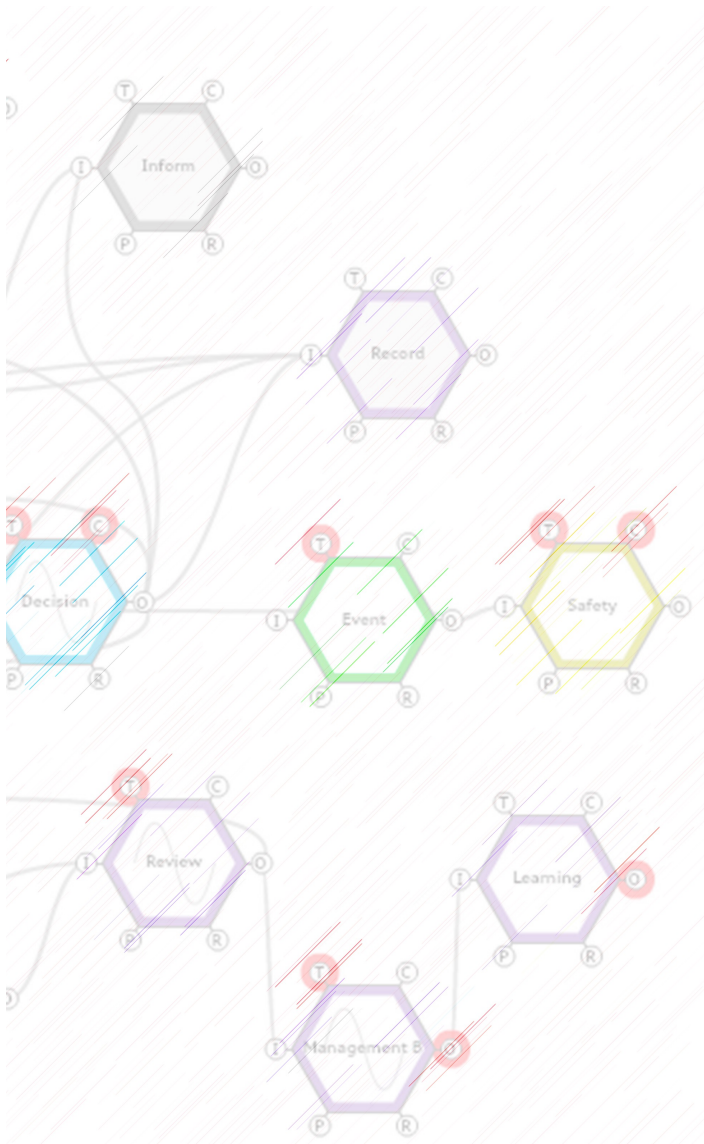
Soms is er **weinig inzicht** in de praktijken van andere beroepsgroepen en de gevolgen van eigen acties

Uitdagingen

- Professionals vinden het **moeilijk om te reflecteren** op de normen, waarden en aannames achter hun praktijken
- Het **tastbaar maken** van de gunstige resultaten van reflectie om anderen mee te krijgen

Safety-II instrumenten

Safety-II-instrumenten (zoals een FRAM-analyse) kunnen nuttig zijn, maar worden soms gebruikt als een **doel in plaats van een middel** om reflectie te faciliteren

Kwaliteitsadviseurs zijn enthousiast en introduceren vaak methoden, met de beste bedoelingen, maar het eigenaarschap van het reflectieproces ligt bij hen

Zorgprofessionals volgen en vinden het misschien interessant, maar er is geen eigenaarschap → implicaties voor continue reflectie door professionals?

Erasmus

Het organiseren van reflectie

Interdisciplinaire reflectie in werkgroepen, maar minder tijdens de dagelijkse zorg

Safety-II vereist ook **reflectie van het management**: omarm de complexiteit van zorg

Mensen zijn belangrijk: steun het onzichtbare en relationele werk van sleutelpersonen bij het bereiken van reflectieve processen

Reflectieve processen zijn **kwetsbaar**: roosters, personeelstekort, bezuinigingen, regelgeving

Conclusie:
wat betekent dit voor ziekenhuizen?

Erasmus

1. Reflectie is nodig, maar het vereist **werk** en de noodzaak om de **voordelen** ervan te tonen.

Erasmus

1. Reflectie is nodig, maar het vereist **werk** en de noodzaak om de **voordelen** ervan te tonen

2 Reflecteer op hoe je **Safety-II-instrumenten** gebruikt en wat ze opleveren

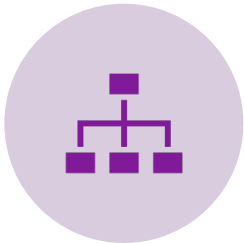
Erasmus

1. Reflectie is nodig, maar het vereist **werk** en de noodzaak om de **voordelen** ervan te tonen

2. Reflecteer op hoe je **Safety-II-instrumenten** gebruikt en wat ze opleveren

3. Faciliteer zinvolle reflectieve praktijken **op alle niveaus** van de organisatie

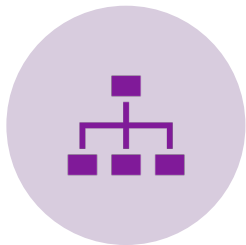
Erasmus

1. Reflectie is nodig, maar het vereist **werk** en de noodzaak om de **voordelen** ervan te tonen

2. Reflecteer op hoe je **Safety-II-instrumenten** gebruikt en wat ze opleveren

3. Faciliteer zinvolle reflectieve praktijken **op alle niveaus** van de organisatie

4. Wees je bewust van het onzichtbare en relationele werk van **sleutelpersonen**

Erasmus

Erasmus School of
Health Policy
& Management

Bedankt!

Jan-Willem Weenink, Martijn Felder, Jaco Tresfon,
Iris van de Voort, Teyler van Muijden & Roland Bal

Contact:

Jan-Willem Weenink
weenink@eshpm.eur.nl